

Washington, Library of Congress, Rosenwald Collection 1131, fol. c2 recto

En coninck van Aragon hadde twee dochteren, vanden welcken de coninc van Hyspanien [c2r] deene te houwelijc hebben wylde. Ende om dat hi te bat hen wesen, seden ende manieren bekinnen soude, ende die ghemanierste ende saechtmoedydchste te houwelijck begheren soude, so cleetde hi hem gelijc een knecht ende reysde so met sinen dyenaers tot des conincx van Aragon hof om dye voernoemde twee dochteren te besiene, ende verboot alle sinen lieden datsi hem gheen van hen allen eenige reverencie of eere bewijsen en souden noch oock tot yemande segghen wie hi ware. In sodanige manieren reisde hi mit sijn geselscap in des conincx van Aragon hof, daer si al tsamen seer feestelijck ontfangen waren. Als dan de coninck van Spaennen daer onbekint² was int hof, gelijck ghi gehoort hebt, so sloech hi gade dat de outste dochter hoochmoedelijc ende stoutelijck³ den lieden antwoerde die haer toe spraken. Maer de joncste antwoerde den lieden seer ootmoedelijc ende suetelijc. Hi mercte oock dat op een tijt so beyde dese dochteren met twe ridders op dworptafelbert⁴ spelende waren, dat doutste haer seer verhitte ende verstorde opden eenen riddere om dat hi tegen haer wan. Mair al verloos de joncste, si was altijt so vrolijc ofsi gewonnen hadde. Als dan de coninck van Spaennen dat alsoe ghesien hadde, riep hi [sij]n⁵ lieden, tot hemlieden segghende dat hi de joncste dochtere te houwelijck hebben wilde. Daerop seyden si hem dat de outste de scoenste ware, ende dat⁶ oock eerlijcker ware dat hi de outste name dan oft hi de joncste name. Doen andwoerde dye conynck ende seyde dat de yoncste dye ootmoedydchste ende ooc dye saechtmoedydchste [c2v] van manieren ware. “Daerom,” seyde hi, “wil[li]c⁷ hair hebben ende de outste niet, want geen beter

1. [Eckrich] fol. 8d: .xij. Comment la fille au roy d'Arragon perdi le roy d'Espaigne par sa fole maniere

2. onbekint: incognito

3. hoochmoedelijc ende stoutelijck: vrijmoedig en assertief

4. dworptafelbert: tafel met als blad markeringen voor dobbelspel

5. [Vander Noot 1515]: ssin

6. dat: dat het

7. [Vander Noot 1515]: wililc

duecht opter eerden en es dan ootmoedicheyd ende
saechtmoeedicheyd.” Aldus begheerde hi de joncste dochtere des
conincx van Aragon, vanden welcken de coninck van Aragon ende alle
sijn eele⁸ seer verwonderden dat hi de outste niet en begheerde. Aldus
wort de joncste dochtere coninginne van Spaennen doer haer soete
ootmoedeghe sprake ende antwoerde, die si so wel den armen als den
rijcken ghaf, dwelc de outste seer benide.

Daerom, mijn lieve dochteren, spieghelt u aen dese twee conincx
dochteren! Sijt altijt ootmoedich ende saechtmoeidich, so wordi vanden
Coninc der glorien bemint ende van alder werelt lief ghe[hadt],⁹ noch
en wilt u gheensins verthornen noch vergrammen om eenich ghewin
noch verlies, maer altijt ootmoedige ende saechtmoeidighe antwoerde
den lieden gheven. Gelijck God de heere inder eva[n]gelien dat selve
tuycht, segghende: “Hoe men hooghere ende edelre es, hoemen
ootmoedegher behoort te sine, want die hem meest verootmoedicht,
die sal meest verheven worden.”¹⁰ Ghelijck als dese joncste dochtere
die de coninc van Spaennen troude om haer ootmoedich ende
saechtmoeidich wesen, daer dore si van eenen ieghelycken geeert wort.

8. eele: edelen

9. [Vander Noot 1515]: liefghetal — [Furter 1513] fol. B2v: so werden ir von gott
vnnd von der welt lieb gehapt /

10. Matthaeus 23, 12.

van manieren ware daerom sepde hi wylc hair
hebben ende de oustre niet Want geē beter duecht
opter eerden en es dan ootmoedichept ende saecht
moedichept Aldus begheerde hi de ioncste dochte
re des coninc van aragon Vanden welcken de ca
ninch van aragon ende alle sijn eele seer verwon
derden dat hi de oustre niet en begheerde Aldus
wort de ioncste dochtere coninginne van spaennē
doer haer soete ootmoedeghe sprakie en antwoerde
die si so wel den armen als dē rijken ghaf Dwele
de oustre seer benide Daerom myn lieue dochterē
spieghelt u aen dese twee conincx dochteren. Sijt
alijt ootmoedich ende saechtmoedich so wordi vā
den coninc der glorien bemint ende van alder we
relt lief ghetal noch en wilt vgeheensins verthor
nen noch vergrammen om eenich ghewin noch
verlies Maer alijt ootmoedige ende saechtmoedighe
antwoerde den lieden gheuen. Gelijck god
de heere inder euangelien dat selue cupcht segghē
de Hoe men haoghore ende edelre es hoemen oot
moedegher behoort te sijn Want die hem meest u
ootmoedicht die sal meest verheuen worden Ghe
lijck als dese ioncste dochtere die de coninc vā spaē
nen troude om haer ootmoedich ende saechtmoedich
wesen daer dore si van eenen ieghelycken ge
eert wort

Mijn lieue dochteren wylt u hoeden dat ghy
gheenen twist oft kiuinghe aen en neempt
teghen onwetende oft onbeleefde menschen ende
visondere teghen de quade dulcoppighe mensche

wan
een e
in ee
war
was
eene
sep
sitsp
lijck
thor
ghū
dē e
veel
hi h
Da
wa
en se
mei
si p
sje i
son
eēg
hae
dw
mo
ōte
ōla
ere
sal
als

MIjn lieve dochteren, wylt u hoeden dat ghy gheenen twist oft kivinghe aen en neempt teghen onwetende oft onbeleefde menschen ende bisondere teghen de quade dulcoppighe menschen, [c3r] want dat es seer sorchlijck, ghelyck ick u daer van een exempl segghen wille. Tgebuerde op een tijt in een hof daer seer veel vrouwen ende joffrouwen waren, dat onder de selve eens ridders dochtere was die thornich wert inden worptafelspele met eenen dulcoppighen edelen man, den welcken si seyde datti een dwaes ware, ende daer met lieten si tspel. Doen seyde ick totter joncfrouwen al heymelijck: "Mijn lieve joncfrouwe, en wilt u doch niet verthornen noch met hem enige woerden hebben, want ghi weet doch wel datti van quaden, smadegen woirden es!" Maer si en wilde mi niet gelooven ende gaf noch veel quade, smadege woerden, midts den welcken hi haer antwoerde ghelyck een gheck, segghende dat hi beter en[de] wijser ware dan si, "want", seide hi, "waerdi also wijs ende goet als ghi u vermet,"² ghi en sout des nachs bi donckeren niet gaen in des mans cameren neven hen bedde om hen te cussen." — "Ghi liecht!", seide si. "Ick en liech niet," seide hi, "want die en[de] die hebbent gesien!" Dat hoorden nu veel lieden die hem des verwonderden sonder iet daer toe te seggen dan si alle tsamen seyden dat een goet swigen beter ware dan so veel te spreken. "Si heft haer geslagen met haers selfs roede, ende met haer dwase thornicheit de saken selve geopenbaert." Aldus wort dese joncfrouwen mits haren dwasen evelen moet onteert ende bescaemt weder si des scult hadde of niet.

Daer om sal haer een iegelijcke vrouwe daer aen spiegelen ende exempl nemen dat si geensins twisten oft kiven en sal tegen dulcoppighe, onrelijcke menschen. Maer als die kiven willen en salmen hem geen andwoerde geven [c3v] maer men sal hen segghen: "Ick sie wel wat u meinighe es. Ick wil van u ghaen." Ghelyck als een riddere dede, dien ick ghekint hebbe, vanden welcken een vrouwe die oock so dulcoppich was, seere veel quaets ende oneeren voer eenen

1. [Eckrich] fol. 9c: .xij. De celles qui estrivent les unes aux autres

2. vermet: aanmatigt

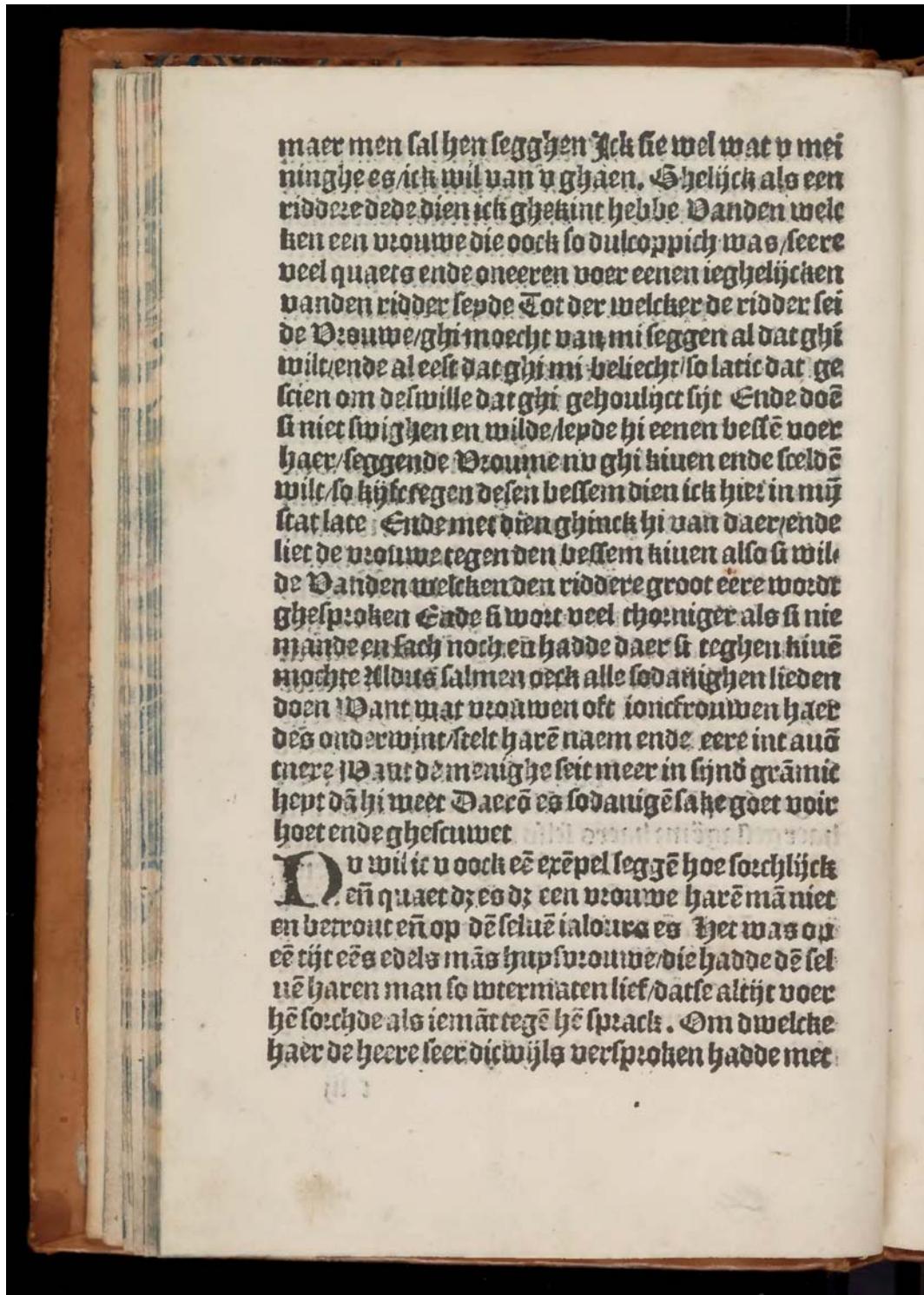
ieghelijcken vanden ridder seyde. Tot der welcker de ridder seide: "Vrouwe, ghi moecht van mi seggen al dat ghi wilt, ende al eest dat ghi mi beliecht, so latic dat gescien om deswille dat ghi gehoulijct sijt." Ende³ doen si niet swighen en wilde, leyde hi eenen bessem voer haer, seggende: "Vrouwe, nu ghi kiven ende scelden wilt, so kijft tegen desen bessem dien ick hier in mijn stat late." Ende met dien ghinck hi van daer ende liet de vrouwe tegen den bessem kiven, also si wilde. Vanden welcken den riddere groot eere wordt ghesproken, ende si wort veel thorniger als si niemande en sach noch en hadde, daer si teghen kiven mochte.

Aldus salmen oeck alle sodanighen lieden doen, want wat vrouwen oft joncfrouwen haer des onderwint,⁴ stelt haren naem ende eere int avontuere, want de menighe seit meer in sijnder grammicheyt dan hi weet. Daerom es sodanigen sake goet voirhoet ende ghescuwet.

3. Ende: Maar

4. onderwint: onderneemt

Want dat es seer soechlyck ghelyck ich v daer van
een exempl segghen wille T gebuerde op een tijt
in een hof daer secr veel vrouwen ende iostrouwe
waren Dat onder de selue eens ridders dochtere
was die thornich werc inden worptafel spele met
eenen dulcoppighen edelen man Den welcken se
sepde dattie en dwaes ware ende daer niet lieten
sitspel Doen sepde ich totter ionfrouwe al heymie
lijck Mijn lieue ionfrouwe en wile v doch n; ver-
thoruen noch met hem eenige woerde hebbē wat
ghi weer doch weldattī vā quaden smadege woer-
dē es Maer si en wilde mi n; gedaone en gaf noch
veel quaden smadege woerde Mides den welcken
hi haer antwoerde ghelyck een gheck segghende
Dat hi beter en wijs ende goet als ghi v vermer ghe
en sout deg nachs bi dochteren gaē in des mas ca-
merē neuē hē bedde om hēre cultē Shiliecht seide
si Ick en lieth niet seide hi wat die en die hebbēt ge-
siē Dat hoordē nu veel liedē die hē des vroodcrē
sondēt daer coete segge dā u alle salmē sepde Dz
ē goet swigē bet ware dā so veel te spicke Si heft
haer geslagē m; haers selfs roede endemēt haer
dwaſe thornich; de laken selue geopēbaert Aldus
wort dese iōfrouwe mits harē dwaſe enelē moet
ōteert en bescāet wed si des sculchadde of n; Daer
dā sal haer eē iegelijche vrouwe daer aē spiegelē en
exempl nemē d; si geensins twisten oſt huuen en
sal tegē dulcoppighe onrelijche menschen Maer
als die kinē willē en salmē hē geē adwoerde genē
c ij

Washington, Library of Congress, Rosenwald Collection 1131, fol. c3 verso